

[Hans Schmidt.]

statsmagtens bud og opdragelse, hvor er friheden, den individuelle såvel som fællesskabets frihed, da i fare?

Det todelte Tyskland vil være eksemplet og svar på dette spørgsmål. Der tales allerede nu om det forhold, at de to dele af Tyskland om føje år ikke vil kunne forstå hinanden, til trods for at det er det samme folk. Ordene frihed og fred får et forskelligt indhold. Ufriheden føles ikke af dem, som begejstres for materiel velstand uden åndeligt indhold og af udsigten til at opnå advancement i et ophøjet statsapparat. Ufriheden føles kun af dem, som af erfaring eller drift ved, hvad frihed er, og som hiver i lænkerne. Deres tal bliver mindre, eftersom generationen og dermed erfaringen skifter og driften holdes umærkeligt nede. Det er vejen til robottilværelsen.

Muligheden for at kunne ændre noget afgørende herpå bliver mindre, som årene går, når vesten svigter sit kald. Der berettes allerede om, at der er nogle, som vender skuffet tilbage fra vest til øst for jerntæppet, fordi den vestlige materialisme er endnu tommere end den østlige. Den er uden begejstring, fordi den er letkøbt og mæt og i alt for stor en udstrækning uden bæredygtigt, ideologisk indhold. Og dog vil kraftprøven imellem øst og vest i sidste instans finde sin afgørelse deri, om ateismen eller kristendommen har kraft til at vinde mennesket, om den frihed, som hviler på kristelige moralnormer, kan besejre den „frihed“, som hviler på statsmagtens materialistiske normer.

Det er den baggrund, som jeg her har forsøgt at skitsere, der efter min opfattelse må være bestemmende for vort hjemlige virke og i særlig grad for det lovgivningsarbejde, som står i forbindelse med et større europæisk marked.

Den højtærede statsminister betegnede det som en hovedopgave at virke for tilvejebringelsen af en omfattende europæisk økonomisk sammenslutning, at tilstræbe beslutninger, som kan bidrage til at udjævne

bestående modsætninger, lette en bred europæisk løsning og fremme en nær kontakt med Romtraktatens lande.

Da spørgsmålet om Danmarks indtræden i det lille frihandelsområde var til afgørelse, stemte jeg imod denne beslutning, fordi Danmark efter min opfattelse derved lagde sit lod i den forkerte vægtskål: til ugunst for et stort europæisk økonomisk fællesskab og til gunst for en bred løsning, som ikke kan blive et fællesskab.

Udviklingen siden da, eller vel rettere sagt mangelen på udvikling, har bestyrket mig i, at min anskuelse er rigtig, set fra et europæisk såvel som fra et specielt dansk synspunkt. Tilsyneladende tager det sig nok sådan ud i øjeblikket, som om Danmark har sikret sin stilling, specielt hvad afsætningen af landbrugsvarer angår, ved aftalerne med London og meddelelserne fra Bonn. Men det er dog et stort spørgsmål, om denne stilling er holdbar i det lange løb, når det europæiske økonomiske fællesskab ikke opløser sig selv, og om denne vor stilling er holdbar i den forstand, at den er egnet til at udjævne bestående modsætninger og til at lette en bred europæisk løsning af en sådan beskaffenhed, at den er fast og stærk nok til at bære det vestlige Europa, den vestlige verden, igennem den forestående skærsild. Men, som allerede sagt, der skulle jo være mere end én mulighed for en bred løsning.

Der tales om et lille frihandelsområde: de syv, om et lille fællesmarked: de seks, og om et stort frihandelsområde: de tretten, men der tales ikke om et stort fællesmarked, omfattende de tretten. Og dog kan jeg ikke se bedre, end at netop dette er det ene fornødne. Der vil sikkert kunne anføres argumenter for, at det store fællesmarked ikke er muligt. Men jeg fristes til ved en omskrivning at tale med minister Erhards ord om, at „arbejdet for det store frihandelsområde vil lykkes, fordi det skal lykkes“. Det er en udtalelse, ministeren fremsatte i anledning af sit tre dages statsbesøg her i København omkring den 19. maj 1958.